

УДК 050:655.525.28

Оксана Петренко,
старший науковий співробітник
відділу державної стандартизації
Книжкової палати України

Юлія Хювенен,
науковий співробітник
відділу державної стандартизації
Книжкової палати України

Аналіз дотримання редакціями друкованих ЗМІ нормативних документів щодо оформлення вихідних відомостей у періодичних (крім газет) і продовжуваних виданнях за 2012 рік

З року в рік Книжкова палата України як державна наукова установа у сфері видавничої справи та інформаційної діяльності проводить контроль за дотриманням стандартів суб'єктами діяльності друкованих ЗМІ.

Відповідно до чинного законодавства України редакції періодичних і продовжуваних видань під час їхнього оформлення зобов'язані керуватись положенням таких правових і нормативних документів: Закони України "Про видавничу справу"; "Про авторське і суміжні права"; "Про друковані засоби масової інформації (пресу) в Україні"; ДСТУ 3017—95 "Видання. Основні види. Терміни та визначення"; ДСТУ 4515:2006 "Інформація та документація. Міжнародна стандартна нумерація серіальних видань"; ДСТУ 4861:2007 "Інформація та документація. Видання. Вихідні відомості"; ДСТУ 7152:2010 "Інформація та документація. Видання. Оформлення публікацій у журналах і збірниках"; ДСТУ ГОСТ 7.1:2006 "СІБВС. Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання"; ДСТУ ГОСТ 7.9:2009 "СІБВС. Реферат і анотація. Загальні вимоги"; ДСТУ ГОСТ 7.84:2008 "СІБВС. Видання. Обкладинки та палітурки. Загальні вимоги та правила оформлення".

Основними стандартами, які встановлюють положення щодо складу, послідовності та місця розмішування вихідних відомостей, а також оформлення наукових публікацій у періодичних і продовжуваних виданнях, є ДСТУ 4861, а також ДСТУ 7152:2010.

Упродовж 2012 року переглянуто та проаналізовано стан оформлення більше 14 000 примірників періодичних і продовжуваних видань стосовно дотримання редакціями ЗМІ правових і нормативних документів.

На основі аналізу періодичних (крім газет) видань щодо оформлення в них вихідних відомостей було зроблено висновок, що у багатьох виданнях вихідні відомості оформлено майже без помилок. Серед них такі, як: "Вісник господарського судочинства", "Вісник Книжкової палати", "Вісник Донбаської державної машинобудівної академії", "Вісник господарського судочинства", "Геология и полезные ископаемые Мирового океана", "Економіка та держава", "Збірник наукових праць Українського державного геологорозвідувального інституту", "Известия высших учебных заведений. Радиоэлектроника", "Медична реабілітація, курортологія, фізіотерапія", "Право і безпека", "Процессы литья", "Проблеми правознавства та правоохоронної діяльності", "Поліграфія і видавнича справа", "Фінансове право", "Електротехніка і енергетика", "Юридична Україна" та інші.

Проведений аналіз також засвідчив, що є великий відсоток редакцій ЗМІ, які порушують вимоги чинних в Україні основних правових і нормативних документів. Усі виявлені порушення внесено в базу даних "Перелік помилок в оформленні вихідних відомостей періодичних (крім газет) і продовжуваних видань та публікацій у них". Помилки, які допущено в оформленні видань, проаналізовано та систематизовано за елементами вихідних відомостей.

Спочатку розглянемо деякі поширені помилки у вихідних відомостях періодичних (крім газет) видань (табл. 1).

Таблиця 1

Кількість поширених помилок в оформленні періодичних (крім газет) видань, внесених у базу даних

Всього	Міжнародний стандартний номер серіального видання (ISSN)	Назва видання	Підзаголовкові дані	Вихідні дані	Елементи неперіодичних (книжкових) видань: індекс ББК, авт. знак, макет ают. кат. картки	Знак охорони авторського права (©)	Випускні дані
18 898	366	11	5 925	2 663	268	1 270	8 395

Редакції засобів масової інформації для ідентифікації серіальних видань мають використовувати Міжнародний стандартний номер серіального видання — ISSN, застосування якого сприяє спрощенню обміну інформацією на національному й міжнародному рівнях. Зауважимо, що згідно з ДСТУ 4515 у виданнях ISSN потрібно розмішувати у правому верхньому куті першої сторінки обкладинки (пе-

реднього боку палітурки), якщо її немає — у правому верхньому куті титульної чи суміщеної титульної сторінки. Однак редакції таких видань, як: "Донецький археологічний збірник", "Краєзнавство", "Бібліотечний форум України", подають ISSN не у визначеному стандарті місці.

Назву видання потрібно розмішувати на титульній чи суміщеній титульній сторінці, а також на першій сто-

рінці обкладинки. Назва видання, наведена в різних його місцях, має бути однаковою. Але, наприклад, у збірнику "Наукові праці Донецького національного технічного університету". Серія: "Проблеми моделювання та автоматизації проектування" допущено розбіжності у назві серії, що є складником його назви. А в такому виданні, як "Технологічний аудит та резерви виробництва" допущено розбіжності у наведенні його назви. У журналі "Вісник Одеського національного університету" його назву на титульній сторінці подано у формі, що відрізняється від зареєстрованої у Державному реєстрі друкованих засобів масової інформації.

Підзаголовкові дані — це складова частина вихідних відомостей, які розміщують на титульній сторінці під назвою видання, зокрема й періодичного. Підзаголовкові дані містять такі елементи: вид видання, відомості про засновника, періодичність, місяць і рік заснування, нумерацію. Найпоширенішою помилкою, яку допускають редакції ЗМІ у виданнях, є подання цих елементів не у повному обсязі. Так, в окремих періодичних виданнях у підзаголовкових даних редакції не зазначають його вид ("журнал", "збірник наукових праць") або наводять його не за ДСТУ 3017. У деяких виданнях не наводять відомості про засновника (співзасновників) видання, місяць і рік його заснування та періодичність. Допускають зазначені помилки редакції таких видань, як: "Вісник Червоного Хреста України", "Вісник тестування і моніторинг в освіті (ТІМО)", "Правова держава", "Історичний архів. Наукові студії".

Крім того, редакції ЗМІ не дотримуються також положень нормативних документів щодо подання нумерації періодичних видань. Часто-густо у періодичних виданнях ("Вища школа", "Інвестиції: практика та досвід", "Веселочка") зазначено тільки поточний номер, а валового немає. А в таких виданнях, як: "Боротьба з організованою злочинністю і корупцією", "Психолого-педагогічні проблеми сільської школи", "Внешкольник Крыма", "Мова та історія", навпаки — подано тільки валову нумерацію, поточного ж номера немає. У журналах "Хлібний бізнес", "Ринологія" нумерацію на титульній сторінці наведено над назвою, тоді як умішувати її треба під назвою видання у складі підзаголовкових даних. У журналах "Пізнай правду", "Мама и Я" нумерацію зазначено тільки на обкладинці, на титульній сторінці її не подано, а в журналах "Современная стоматология" та "Соціальний захист" навпаки — нумерацію не подано на обкладинці.

У журналах "Бджолярський круг", "Будівництво України", "Галичина" порушено послідовність подання поточного та валового номерів — спочатку зазначено валовий, а в дужках — поточний, тоді як потрібно навпаки. У збірнику "Наукові праці Донецького національного технічного університету" поточна нумерація не відповідає періодичності його випуску, зазначеної у Свідоцтві про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації.

Нумерацію видання у журналах "Державний бухгалтер & аудитор" і "Генеральний директор" позначено не арабськими цифрами, що є порушенням положень ДСТУ 4861. У збірнику "Наукові праці Донецького національного університету" та журналах "Економіка розвитку" і "Наука й економіка" поряд із нумерацією не подано рік випуску видання. Згідно з ДСТУ 4861 у періодичному виданні поруч із нумерацією потрібно зазначати рік, до якого відноситься випуск, незалежно від року його виходу у світ.

Ще один елемент, який редакції ЗМІ наводять з помилками, — вихідні дані, що складаються з таких елементів: місце випуску видання, назва видавця та рік випуску видання у світ. Ці дані уміщують у нижній частині титуль-

ної чи суміщеної титульної сторінки. Редакції ЗМІ зазвичай вихідні дані або не наводять зовсім, або подають не всі їхні елементи. Як приклад можна навести такі видання: "Імідж сучасного педагога", "Бизнес и безопасность", "Віче" тощо.

У деяких періодичних наукових журналах і збірниках наукових праць редакції ЗМІ замість ISSN (Міжнародна стандартна нумерація серіальних видань) помилково наводять ISBN (Міжнародний стандартний номер книги), а також класифікаційний індекс ББК, авторський знак і макет анотованої каталожної картки. Наголошуємо, що ці елементи вихідних відомостей подають тільки в неперіодичних (книжкових) виданнях.

Окремо потрібно зупинитися на питанні щодо правильного наведення у виданнях знака охорони авторського права (©). Згідно з положеннями Закону України "Про авторське право і суміжні права" цей знак використовують для сповіщення про свої права особи (юридичні чи фізичні), які мають виключне авторське право на відповідний твір науки, літератури та мистецтва. Але якщо цей знак неналежно оформлено або неправильно наведено у виданні, тоді він не захищає авторське право на видання в цілому, а також права авторів на твори, опубліковані у періодичному або продовжуваному виданні.

Знак охорони авторського права на видання (твір) складається з трьох елементів: латинської літери "С", обведеної колом — ©; імені особи, яка має авторське право; року першої публікації твору (видання). Однією з поширених помилок, виявлених у виданнях, є ненаведення у складі знака охорони авторського права одного з елементів — року публікації твору (видання). У деяких виданнях © подають не у визначеному стандарті місці. Знак охорони авторського права на видання в цілому потрібно наводити у правому нижньому куті звороту титульного аркуша чи в нижній частині суміщеної титульної сторінки. Допускають зазначені порушення редакції таких видань, як: "Indigo", "Історико-педагогічний альманах", "Інженерія програмно-го забезпечення".

Випускні дані мають містити такі елементи: відомості про видачу Свідоцтва про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації, тираж, номер замовлення виготовлювача видавничої продукції, про місцезнаходження, а також номер телефону та електронну адресу редакції, відомості про найменування й місцезнаходження видавця та виготовлювача видавничої продукції, а також про видачу виготовлювачу Свідоцтва про внесення його до Державного реєстру суб'єктів видавничої справи. Дуже часто редакції друкованих ЗМІ не наводять у складі випускних даних видань відомості про тираж і номер замовлення виготовлювача видавничої продукції. Зазначені помилки є у виданнях: "Практика управління медичним закладом", "Волонтер", "Охорона праці і пожежна безпека".

А такі елементи випускних даних, як відомості про найменування та місцезнаходження видавця й виготовлювача видавничої продукції, а також про видачу виготовлювачу видавничої продукції Свідоцтва про внесення його до Державного реєстру суб'єктів видавничої справи, більшість редакцій подають частково чи зовсім не подають. Такі грубі помилки є у виданнях "Авіатор", "Будьмо здорові", "Angel", "Вісник морської медицини", "Біотехнологія".

Наукові публікації (статті) у фахових журналах і збірниках редакції мають оформлювати згідно з ДСТУ 7152. Проте, за результатами аналізування, у багатьох наукових журналах і збірниках було виявлено порушення цього нормативного документа (табл. 2)

Таблиця 2

Кількість поширених помилок в оформленні публікацій у періодичних наукових виданнях, внесених у базу даних

Всього	Відомості про авторів публікацій	Класифікаційні індекси УДК	Назви пристатейних бібліографічних списків	Дати надходження авторських оригіналів до редакцій	Колонтитули
4 031	731	380	1 072	1 191	657

Так, у багатьох виданнях ("Агроекономічний журнал", "Галицький лікарський вісник" та інші) прізвища авторів публікацій редакції розміщують під їхніми назвами, а треба — над ними.

У деяких наукових журналах і збірниках перед статтями не подано класифікаційні індекси Універсальної десятикової класифікації (УДК) або їх подано не у визначених стандартом місцях видань. Таку помилку допущено у виданнях "Освіта і управління", "Будівництво України" тощо. Ще одна поширена помилка: редакції наукових видань неправильно наводять і розміщують назви пристатейних бібліографічних списків. За ДСТУ 7152 у назві пристатейного бібліографічного списку треба наводити слово "Список"

(наприклад, "Список використаної літератури", "Бібліографічний список..."). Розміщувати бібліографічні списки потрібно безпосередньо після текстів публікацій. Бібліографічний опис у списках деяких видань складено не за ДСТУ ГОСТ 7.1.

У багатьох наукових виданнях немає дат надходження статей до редакції, які потрібно подавати після пристатейних бібліографічних списків. Як приклад можна навести такі видання: "Аграрна економіка", "Альманах права", "Юрист України".

Колонтитул у наукових журналах і збірниках наукових праць іноді подають частково, трапляється — не наводять зовсім або ж порушують порядок розміщення його елементів. У виданнях "Галичина", "Джерела" і "Сучасний захист інформації" колонтитула або немає зовсім, або його неправильно оформлено. Згідно з ДСТУ 7152 колонтитул має містити такі елементи: Міжнародний стандартний номер серіальних видань (ISSN) (за його наявності); ключову назву видання; рік його випуску; порядковий номер випуску (тому). Колонтитул розміщують окремим рядком у верхній чи нижній частині кожної сторінки.

За результатами дослідження стану оформлення вихідних відомостей у продовжуваних виданнях зроблено висновок, що майже всі редакції цих видань порушують вимоги чинних в Україні нормативних документів (табл. 3).

Таблиця 3

Кількість поширених помилок в оформленні продовжуваних видань, внесених у базу даних

Всього	Міжнародний стандартний номер серіального видання (ISSN)	Назва видання	Підзаголовкові дані	Вихідні дані	Елементи неперіодич. (книжкових) видань: індекс ББК, авт. знак, макет анот. кат. картки	Відомості про засновника, редакторів та склад редколегії	Знак охорони авторського права (©)	Випускні дані
1 652	117	50	374	9	215	233	94	560

Далі викладено опис порушень нормативних документів за проведеним аналізуванням наукових продовжуваних видань. Почнемо з оформлення титульної сторінки та першої сторінки обкладинки. Дуже часто назви зазначено з помилками. Поширеним порушенням є наведення назви у формі, що відрізняється від зареєстрованої у Державному реєстрі друкованих засобів масової інформації. Його допущено у виданнях: "Одеські астрономічні публікації" (зареєстрована назва); "Odessa Astronomical publications. Вісті Одеської астрономічної обсерваторії" — подано неправильну назву; "Збірник наукових праць ДНБС. Сборник научных трудов ГНБС" (зареєстрована назва); "Труды Никитского ботанического сада" — подано неправильну назву; "Інформаційні технології та безпека. Information technology and security" (зареєстрована назва); "Информационные технологии и безопасность. Проблемы научного и правового обучения кибербезопасности в современном мире" — наведено неправильну назву; "Сільськогосподарська мікробіологія" (зареєстрована назва); "Сільськогосподарська мікробіологія: здобутки та перспективи" — наведено неправильну назву.

Редакції збірників наукових праць допускають і такі порушення, як наведення назви в скороченому вигляді: "Вісник Національного технічного університету "ХПІ" — неправильна назва, "Вісник Національного технічного університету "Харківський політехнічний інститут" — зареєстрована. Іноді у виданнях подають перекручені назви: "Доґа / ДОКСА" — неправильна назва, зареєстрована — "Докса. Збірник наукових праць з філософії та філології".

Крім того, редакції порушують також положення ДСТУ 4861, за яким назву видання потрібно виокремлювати шрифтом або фарбою від інших вихідних відомостей. Таке

порушення допущено у виданнях: "Людинознавчі студії. Збірник наукових праць ДДПУ", "Модернізація професійної освіти і навчання: проблеми, пошуки і перспективи", "Рукописна та книжкова спадщина України. Археографічні дослідження унікальних архівних та бібліотечних фондів" (частини назви виокремлено не однаково). У збірнику "Красназничий вісник Кіровоградщини" назву розміщено не у визначеному стандартом місці.

Дуже поширеною помилкою є ненаведення валової нумерації на першій сторінці обкладинки ("Збірник молодих учених Народної української академії", "Людинознавчі студії. Збірник наукових праць ДДПУ", "Патріот України", "Проблеми суспільно-політичних, гуманітарних та загальноосвітніх дисциплін в аграрному вузі" тощо), а також року, до якого відноситься випуск видання ("Викладання мов у вищих навчальних закладах освіти на сучасному етапі. Міжпредметні зв'язки", "Захист і карантин рослин", "Людинознавчі студії. Збірник наукових праць ДДПУ", "Літературознавчі студії", "Сторінки історії" тощо). Редакції деяких збірників на титульній сторінці та на обкладинці не подають валову нумерацію видання, а замість неї помилково зазначають рік випуску видання та нумерацію в межах поточного року ("Проблеми раціонального використання соціально-економічного та природно-ресурсного потенціалу регіону: фінансова політика та інвестиції" тощо). Є такі видання, в яких нумерацію не зазначено як на титульній сторінці, так і на обкладинці, наприклад, у виданнях: "Збірник молодих учених Народної української академії", "Київський журналіст", "Філологічні науки: синхронічний та діахронічний аспекти" тощо. У багатьох виданнях нумерацію зазначено не арабськими, а римськими цифрами, наприклад: "Моє При-

дніпров'я", "Педагогічні науки та освіта: Збірник наукових праць Запорізького обласного інституту післядипломної педагогічної освіти", "Sententiae: Наукові праці Спільки дослідників модерної філософії (Паскалівського товариства)", "Соціальна історія" та інші.

Ще одним різновидом помилок в оформленні обкладинки продовжуваних збірників є неправильне оформлення корінця обкладинки, а саме: наведення на корінці, товщина блока якого понад 9 мм, основних елементів вихідних відомостей: назви видання та номера випуску. Вони наявні у виданнях: "Методичний вісник історичного факультету", "Мистецтвознавство України: Збірник наукових праць", "Наукові праці Маріупольського інституту МАУП", "Проблеми надзвичайних ситуацій" тощо.

Редакції продовжуваних видань допускають помилки також під час наведення складної назви, що складається із загальної назви та назви серії. Так, приміром, на титульній сторінці збірника наукових праць "Вісник Національного технічного університету "Харківський політехнічний інститут" замість слова "Серія" помилково зазначено: "Тематичний випуск". В усіх випусках збірника "Вісник Харківського національного технічного університету сільського господарства імені Петра Василенка" на титульній сторінці перед назвою серії не подано слово "Серія".

На титульних сторінках деяких продовжуваних видань редакції не наводять у підзаголовкових даних відомості про вид видання, наприклад "Збірник наукових праць" ("Археологічні дослідження Львівського університету", "Боспорські дослідження. Боспорские исследования", "Іноземна філологія", "Інформаційні технології в освіті" тощо).

Серед помилок, які зафіксовано в оформленні титульних сторінок продовжуваних видань, найпоширенішою є наведення відомостей про титульного, чи наукового, чи відповідального редакторів ("Актуальні проблеми іноземної філології: Лінгвістика та літературознавство", "Біологія та валеологія", "Хрустальне ехо", "Человек — Природа — Общество: теория и практика безопасности жизнедеятельности, экологии и валеологии" тощо).

Доволі часто у підзаголовкових даних збірників наукових праць редакції не зазначають рік заснування видання, наприклад, у таких: "Вчені записки Харківського інституту управління", "Екологія та думка. Экология и мысль", "Мова. Свідомість. Концепт" та деяких інших.

Є незначна кількість видань, в яких на титульній сторінці не наведено вихідні дані, а саме у збірниках наукових праць: "Вісник Національного технічного університету "Харківський політехнічний інститут" (серії "Автомобіле- та тракторобудування" і "Нові рішення в сучасних технологіях"), "Актуальні питання прикордонної безпеки. Сучасний стан та перспективи розвитку. Серія: Державне управління та військові науки", "Літературознавчі студії", "Мовні і концептуальні картини світу", "Нариси з історії природознавства і техніки".

Редакції видань ("Наукові збірки Львівської національної музичної академії ім. Миколи Лисенка", "Проблеми раціонального використання соціально-економічного та природно-ресурсного потенціалу регіону: фінансова політика та інвестиції" тощо) досить часто помилково наводять зайві елементи вихідних відомостей на звороті титульного аркуша, а саме: класифікаційний індекс ББК, авторський знак та макет анотованої каталожної картки, які зазначають тільки у неперіодичних (книжкових) виданнях.

Незначною за кількістю є група видань, в яких не наведено відомості про редакційні колеги: "Бюлетень Державного Нікітського ботанічного саду", "Слов'янські обрії", "Українська журналістика в іменах", або ж їх розміщено не

у визначеному стандартом місці, наприклад, у таких виданнях: "Вісник Національного технічного університету "Харківський політехнічний інститут", "Проблеми гуманітарних наук. Збірник наукових праць ДДПУ".

Помилково замість ISSN редакції окремих друкованих ЗМІ наводять ISBN: "Актуальні питання медичної науки та практики", "Вестник Национального музея героической обороны и освобождения Севастополя", "Курінь", "Наукові записки Малої академії наук", "Науково-технічний бюлетень Інституту біології тварин і Державного науково-дослідного контрольного інституту ветпрепаратів та кормових добавок". Помилково також повторено в нижній частині звороту титульного аркуша номери ISSN у таких виданнях: "Методи розв'язування прикладних задач механіки деформівного твердого тіла. Методи решения прикладных задач механики деформируемого тела. Methods of Solving Applied Problems in Solids Mechanics", "Открытие информационные и компьютерные интегрированные технологии. Відкриті інформаційні та комп'ютерні інтегровані технології", "Фізика аеродисперсних систем".

У деяких збірниках не подано знаки охорони авторського права (©): "Проблеми історії України XIX — початку XX століття", "Слов'янський вісник". У збірниках "Методичні студії", "Науковий збірник Закарпатського краєзнавчого музею" з помилками (без прізвищ) подано знаки охорони авторського права на авторів статей: "© Авторы публикаций".

Трапляються й такі видання, в яких у складі випускних даних не подано відомості про державну реєстрацію друкованого ЗМІ, а саме: "Благодать", "Наукові праці Маріупольського інституту МАУП", "Науковий вісник Національного природного парку "Прип'ять—Стохід", Scientific bulletin of the National Park "Prpyat—Stokhid", "Плекаємо особистість", "Современное литературоведение" та інші, хоча їх унесено у Державний реєстр друкованих ЗМІ.

Найгрубішими помилками в оформленні вихідних відомостей продовжуваних видань є одночасне наведення відомостей про державну реєстрацію друкованого ЗМІ, засновника (співзасновників), редакторів та адреси редакції. Через це працівники Книжкової палати України не можуть повідомити редакції (наприклад, таких видань, як "Літературна Радехівщина" та "Херсонесский сборник") про неправомірність їх випуску, оскільки друкований ЗМІ не пройшов державну реєстрацію згідно із Законом України "Про друковані засоби масової інформації (пресу) в Україні".

У складі випускних даних окремих видань неправильно наведено відомості про найменування видавців: "Студентський науковий вісник", "Вісник Національного технічного університету "Харківський політехнічний інститут". Окрім того, випускні дані оформлені таким чином, що незрозуміло, де подано відомості про видавця, а де — про виготовлювача видавничої продукції. Це такі видання: "Вісник студентського наукового товариства ВТЕІ КНТЕУ "Ватра", "Информационные технологии и безопасность. Проблемы научного и правового обучения кибербезопасности в современном мире", "Наукові записки Українського католицького університету". Потрібно зауважити, що у випускних даних продовжуваних видань редакції не завжди подають відомості про внесення виготовлювача видавничої продукції до Державного реєстру суб'єктів видавничої справи, як, наприклад, у виданнях: "Современные строительные конструкции из металла и древесины", "Спеціальні історичні дисципліни: питання теорії та методики" та в інших.

Під час аналізування дотримання редакціями наукових і виробничо-практичних збірників положень ДСТУ 7152, які стосуються оформлення наукових публікацій, було виявлено, що, на жаль, не всі редакції дотримуються їх (табл. 4).

**Кількість поширених помилок в оформленні публікацій
у продовжуваних наукових виданнях, внесених у базу даних**

Всього	Відомості про авторів публікацій	Класифікаційні індекси УДК	Анотації	Знаки охорони авторського права (©)	Пристатейні бібліографічні списки	Дати надходжень авторських оригіналів до редакції	Колонтитули
772	57	47	19	164	170	152	163

У збірниках "Наукові праці УкрНДМІ НАН України", "Сучасні літературознавчі студії", "Формування ринкової економіки в Україні" відомості про авторів публікацій розміщено не над їхніми назвами. Публікації в збірниках "Актуальні проблеми викладання іноземних мов у вищій школі", "Juvenia studia", "Київська Академія" тощо подано без класифікаційних індексів УДК; у шести збірниках, а саме: "Вестник Севастопольского экономико-гуманитарного института Таврического национального университета имени В. И. Вернадского", "Збірник наукових праць Національної академії Державної прикордонної служби України. Серія: Педагогічні та психологічні науки", "Математичний вісник НТШ", "Методичні студії" — класифікаційні індекси УДК розміщено не перед відомостями про авторів.

Зафіксовано багато помилок в оформленні анотацій до публікацій, наприклад: анотації на публікації наведено іншими мовами, ніж тексти публікацій, у виданнях: "Актуальні питання медичної науки та практики", "Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Філологічні науки"; анотації мовами текстів публікацій подано в неналежних місцях у виданнях: "Актуальні проблеми слов'янської філології. Серія: Лінгвістика і літературознавство", "Наукові збірки Львівської національної музичної академії імені М. В. Лисенка"; не розміщено анотації на публікації у виданнях: "Досвід та перспективи розвитку міст України. Опыт и перспективы развития городов Украины", "Збірник наукових праць Національної академії Державної прикордонної служби України. Серія: Педагогічні та психологічні науки", "Материалы по археологии, истории и этнографии Таврии"; не подано анотації українською мовою в іншомовних виданнях: "Актуальні питання медичної науки та практики", "Конституционное развитие России и Украины".

Немає знаків охорони авторського права на авторів публікацій у таких продовжуваних виданнях: "Актуальні проблеми акушерства і гінекології, клінічної імунології та медичної генетики", "Вісник Степу", "Докса. Збірник наукових праць з філософії та філології" або ці знаки розміщено в неналежних місцях — "Інформаційні технології в освіті", "Теоретичні та практичні аспекти геоінформатики".

Найбільше помилок допущено у наведенні пристатейних бібліографічних списків: не подано пристатейні бібліографічні списки ("Вестник Национального музея героической обороны и освобождения Севастополя", "Збірник наукових праць Науково-дослідного інституту українознавства та всесвітньої історії"), неправильно наведено назви пристатейних бібліографічних списків ("Сurriculum vitae", "Вчені записки Харківського інституту управління", "Екологія та думка. Екологія и мысль"), немає назв пристатейних бібліографічних списків ("Екологічна безпека та природокористу-

вання", "Студентський науковий вісник"), немає нумерації бібліографічних записів у пристатейних бібліографічних списках (тільки у трьох виданнях: "Боспорські дослідження. Боспорские исследования", "Бранта: Сборник научных трудов Азово-Черноморской орнитологической станции", "Науковий збірник Закарпатського краєзнавчого музею"), бібліографічні описи у пристатейних бібліографічних списках складено не за ДСТУ ГОСТ 7.1 ("Актуальні проблеми української літератури і фольклору", "Современные строительные конструкции из металла и древесины").

Достатньо поширеною помилкою є ненаведення відомостей про дати надходжень авторських оригіналів статей до редакції. Таку помилку допущено у виданнях: "Інформаційні технології в освіті", "Фізика аеродисперсних систем", "Часопис української історії" або подання їх у неналежному місці ("Іноземна філологія", "Крымско-польский сборник научных работ", "Маркетинг: теорія і практика").

Редакції продовжуваних видань також порушують положення стандарту щодо наведення колонтитулів. Не подано колонтитули у виданнях: "Взрывозащищенное электрооборудование", "Науковий вісник Національного природного парку "Прип'ять—Стохід", "Рукописна та книжкова спадщина України. Археографічні дослідження унікальних архівних та бібліотечних фондів"; колонтитули подано частково у виданнях: "Вступ до міжнародних відносин. Наукові праці історичного факультету Донецького національного університету", "Мовознавчий вісник", "Садівництво"; порушено послідовність подання елементів колонтитула у виданнях: "Актуальні проблеми права: теорія і практика", "Літопис Волині"; колонтитули подано в неналежних місцях: "Вчені записки Харківського інституту управління", "Захист і карантин рослин".

Аналізування періодичних і продовжуваних видань щодо наведення та розміщення в них вихідних відомостей показало, що їхнім редакціям потрібно проводити систематичну роботу для забезпечення високої якості оформлення видань відповідно до положень правових і нормативних документів.

Співробітники відділу державної стандартизації надають фахівцям редакцій ЗМІ консультаційну допомогу та надсилають листи з методичними рекомендаціями щодо правильного оформлення вихідних відомостей у періодичних і продовжуваних виданнях, що сприятиме розміщенню найповнішої інформації про ці видання та авторів публікацій у базах даних, "Літописі журнальних статей", інших бібліографічних посібниках.

Надійшла в редакцію 17 квітня 2013 року